

LA COSTA DE LA LLIBERTAT

A l'interior del jeep tot eren batzegades i sotracs. L'Omar havia perdut el compte de les vegades que el seu cap havia impactat contra les finestres del vehicle, que era víctima de les investides del desert. Havien recorregut quilòmetres i quilòmetres d'un oceà daurat que semblava que no donés la benvinguda a qui gosava endinsar-se a les seves aigües. El terreny irregular que trepitjaven les rodes era tan hostil com un terratrèmol enmig d'una ciutat.

Però per aquells paratges no hi havia edificis; tan sols una planícia de sorra interminable que abraçava tots els extrems del món.

“Aigua”, es repetia el noi. “Tot el que vull és beure un poc d'aigua”. La travessia havia estat molt dura, però ja no quedava gaire. El nen notava els seus llavis esquerdats, tal i com roman un camp que ha sigut fèrtil després d'una sequera. Però encara havia d'esperar una mica, havia de realitzar un últim esforç. El seu pare havia fet una promesa: arribarien als territoris alliberats abans de que caigués la nit, per poder gaudir de la casa que els pertanyia per dret. Per poder paladejar la independència que mai havien conegut mentre corrien per una platja d'ensomni.

“La costa de la llibertat”. Així l'anomenava el seu progenitor quan recordava temps passats. N'Omar sempre es fixava amb els ulls d'en Mohammed quan pronunciava aquelles paraules. La seva mirada acostumava a ser severa, impertorbable davant les emocions. Però amb aquells records, els seus ulls semblaven a punt d'inundar-se per les aigües d'uns litorals desconeguts pels seus fills.

Un cop assentats a la terra que els havia esperat durant dècades, es podrien capbussar en un mar que formava part del patrimoni del seu poble. Però encara havien de transitar pel

desert una estona més abans d'arribar a la seva vertadera llar, sota un sol de justícia que colpejava el sostre del vehicle com un martell pica contra una enclusa.

La calor era sufocant, asfixiava. L'Omar, assegut a la part del darrere i acompanyat per la seva germana gran, observava el rostre del seu pare a través del retrovisor. En Mohammed subjectava el volant amb fermesa, amb la vista clavada a la immensitat de la sorra. Una gota de suor li va regalimar pel front per perdre's pel coll de la seva camisa. El seu fill tenia tanta set que va estar a punt de llepar-li la pell humida, però va desfer aquell pensament de la seva ment i va formular la pregunta per tretzena vegada.

- Queda molt?

En Mohammed va aixecar una cella de manera amenaçant com a resposta. Tothom sabia que quan el patriarca no volia parlar era millor ignorar-lo. La Fatimetu – la seva mare – es va girar cap al seu fill com va poder i se'n va endur el dit als llavis, demanant silenci. La dona ocupava el lloc de l'acompanyant i gairebé no podia ajustar-se el cinturó. El seu cos es desbordava pels costats del seient, com un pastís que es fongués sobresortint del seu motlle. La seva germana li va propinar una colzada per fer-lo callar.

- M'has fet mal, Minia! – Va protestar n'Omar. – Dona'm l'ampolla. Tinc set.

- Ja no queda aigua. – La germana li va mostrar la botella buida. – Me l'he acabat.

N'Omar es va abalançar sobre la Minia i els dos van rodar dins el jeep. Per un instant, la set que sentia es va diluir amb la ràbia, però les escameses contra la seva germana eren tan inútils com les ones que xoquen contra un penya segat. No tenia energia.

- Pareu! – La veu autoritària d'en Mohammed els va transformar en estàtues. – Després d'aquella duna hi ha un pou. Baixarem per carregar-nos d'aigua i continuarem. Entesos?

El desmanegat vehicle que conduïa en Mohammed anava espetegant a mesura que escalava el monticle d'arena. Quan varen arribar al cim, el jeep es va precipitar costa avall fent que el patriarca perdés el control del volant. Els xiscles de mare i filla van eclipsar qualsevol altre soroll mentre descendien per la pendent a gran velocitat. Finalment, les rodes es van quedar encallades a l'arena, immobilitzant el cotxe. El silenci va tornar a apropiarse del desert.

I en Mohammed, com sempre, va encertar.

Un forat excavat terra i dos pals gruixuts amb una corda conformaven un pou enmig del no res. La boca de l'Omar va començar a salivar el poc líquid del que disposava, i el noi va obrir la porta del darrere sense pensar-s'ho dues vegades. Quan va botar del jeep, les cames el van trair, fent-lo caure de genolls fruit del cansament. Quan es va posar dret, el desert es va començar a moure com si caminés sobre arenes movedisses. Estava marejat.

- Omar! – El seu pare el va agafar pel braç just quan va baixar del cotxe. Va notar el tacte aspre de la seva mà, endurida per la guerra i pel vent de la hamada. – Jo trauré l'aigua. Tu encarrega't de les cabres.

“Cabres?”. El nen s'havia oblidat completament dels animals, transportats en un remolc tan decrepit com el jeep que l'estirava. L'aspecte de les bèsties també feia conjunt amb el vehicle: estaven raquítiques i febles. Amb l'accident que havien patit, les cabres s'havien escapat i ja estaven pasturant per la duna. Per atrapar-les, n'Omar va començar a córrer darrere d'una multitud de potes ossudes, semblants a les branques pelades d'un

arbre. Arbres que algun cop hauria vist en fotografies, o en aquells viatges que el seu cap feia per allunyar-se de l'infern on havia viscut sempre.

Quan va aconseguir ficar tots els animals en el remolc, el mareig el va tombar a terra com si una ràfega de vent l'hagués fuetejat, tot i que en aquell paisatge sec i àrid no corria ni un bri d'aire. La Fatimetu i la Minia, que havien apartat tota la sorra que cobria les rodes del jeep amb les seves pròpies mans, van acudir a socorre'l. El món li donava voltes, i de sobte només veia la cara de la seva mare retallada sobre un cel clar. Els seus ulls, en canvi, eren tan foscos i profunds com un pou.

Només pensava en el pou.

- Aigua... vull aigua... mare... – El noi balbucejava. La falta de líquid li travava la llengua.
- El teu pare la portarà ara mateix. – Les carícies de la Fatimetu no podien donar-li el que desitjava, però reconfortaven la seva angoixa. La dona es va girar cap al seu marit, que no desviava la mirada de les profunditats del forat mentre estirava la corda. – Mohammed, dóna't pressa!

En veure el seu fill ajagut sobre l'arena, l'home va deixar caure la corda dins el forat on residien les esperances dolces i fresques del nen. N'Omar tan sols volia aigua. Gairebé podia retenir el líquid a la seva gola; el sentia com una cascada que saltés per les pedres erosionades d'algun indret de la seva imaginació. Esperava que en Mohammed li sostingués el cap amb la mà mentre li vessava tot el contingut de la galleda a la boca.

Però quan el patriarca va deixar anar la corda, no es va sentir cap xipolleig dins el forat.

- El pou està sec. – Va anunciar el seu pare al mateix temps que les il·lusions de n'Omar es filtraven a través d'una roca. – Hem de continuar. Estem a prop de casa.

En Mohammed va agafar al seu fill en braços i el va tornar a posar a la part de darrere del jeep. El noi va reposar el cap sobre la falda de la seva germana i el vehicle va tornar a posar-se en marxa. Les rodes van derrapar aixecant una enorme polseguera i les cabres van començar a belar. El soroll del motor i dels animals composaven una melodia curiosa, com un crit d'auxili patètic enmig d'un buit absolut.

N'Omar s'aferrava a la roba de la Minia mentre el jeep rebotava contra el desert. Sentia la tela de la *melhfa* xopa de suor, i se la refregava per la cara com si es tractés d'un drap mullat.

- Què fas? – La seva germana l'observava, estranyada.
- Deixa'm estar. – El nen no volia obria els ulls. Cada cop que topava amb un tros humit del vestit, l'apropava a la seva cara per gaudir de la poca frescor que procurava la suor.

La seva mare el mirava amb preocupació des del seient de l'acompanyant, i els seus ulls buscaven els del seu marit, en un reclam d'ajuda. Però en Mohammed estava massa pendent del trajecte del cotxe. Semblava que hagués trobat algun punt de referència que l'impedia apartar la vista del desert; un far que el pogués guiar a través d'un paisatge totalment homogeni. Però res destacava entre tot aquell conjunt de dunes i arena. El cel era d'un blau sense màcula, nítid, presidit pel sol. Sempre pel sol. Inamovible, inalterable. Inclement davant el patiment d'un jeep sobre qui descarregava tot el seu

resplendor, evaporant les perspectives d'un nen que sempre havia somniat els somnis del seu pare. "La costa de la llibertat".

De sobte, va parar l'orella en els bells d'una de les cabres que viatjaven en el remolc. No eren uns gemecs corrents, si no que resultaven ser més aguts, i es multiplicaven eternament com els ecos es repeteixen dins una cova. De cop i volta, només sentia les queixes dels animals. Ploraven.

- Que ho sentiu? – El noi es va incorporar d'un salt.
- Què passa ara? – Na Minia el mirava com si estigués boig. – Descansa una mica, Omar. – La nena el volia fer jeure sobre els seus genolls un altre cop, però el seu germà no es deixava fer.
- Els cabrits estan plorant. No els sentiu?
- No hem portat cries, Omar. Què dius? – La seva mare el mirava i negava amb el cap.
- Però si les sento! – El nen va dirigir la seva mà cap el mànec de la porta del darrere. – Segur que tenen set.
- Omar! – En Mohammed el mirava pel retrovisor. – No sé si ja tornes a inventar-te històries o si estàs delirant, però no hem portat cap cabrit perquè no en tenim. Si obres la porta et prometo que et plantaré a la sorra com un si fossis un card.

Però n'Omar sempre havia estat un nen entremaliat, i la porta es va obrir deixant entrar una corrent d'aire que portava tota l'arena del desert.

No havia menjat mai tanta sorra en la seva vida. La seva boca va atrapar milers de granissons que se li varen enganxar a la llengua, com les mosques queden preses d'una tela d'aranya. No li va quedar més remei que mastegar aquella pasta cruixent que es va formar a la seva gola, agreujant la seva set. Dins el jeep, el xaloc va provocar un petita tempesta d'arena que els impedia veure més enllà dels seus propis nassos. La ventolera no cedia.

- Tanqueu la punyetera porta! – En Mohammed es feia sentir per sobre del vent.

N'Omar i la Minia varen fer apilament de forces contra la potència del torb per ajustar la porta. El nen encara notava la boca seca; no podia empassar pas saliva perquè se li havien acabat les existències de líquid. La sorra s'estampava contra les seves parpelles mentre els dos germans continuaven batallant contra el vent. Finalment, varen aconseguir tancar la porta, i la calma va tornar a regnar dins el vehicle.

El jeep estava embolicat en un núvol de pols suspès en l'aire. Era com si un vel marronós els hagués cobert de dalt a baix, deixant-los banyats per una pluja d'arena. Quan la polseguera va desaparèixer, els ulls de n'Omar varen començar a assimilar una imatge per la qual sempre havien sospirat.

“La costa de la llibertat”.

Els seus llavis havien quedat arrebossats per la sorra; els seus cabells estaven solcats per les dunes d'un desert sense nom; els seus ulls semblaven dos oasis envoltats per una explanada d'arena, i les aigües del litoral que tenia davant es reflectien en ells.

El jeep va esclatar en una riallada incontrolable, nerviosa. Tots es miraven bocabadats. No podien creure que les adversitats que havien trobat al llarg de la travessia haguessin

mort amb el naixement d'aquell mar. En Mohammed oferia un somriure desconegut per tots, fins i tot per ell mateix. Era una expressió estranya en el seu rostre. Tot havia acabat. Ho havien aconseguit.

- Us ho havia promès. – Va dir el patriarca. – Ja som a casa.

N'Omar va obrir la porta del jeep i es va deixar caure a la sorra. L'impacte va ser dolç, esmorteït per la finor de l'arena. Quan va aixecar la vista, el sol era una esfera vermella emmirallada en un estanc. El nen mai havia conegut una altra cosa que no fos el desert: infinit i inhòspit. De sobte, descobria davant seu una superfície brillant que desprenia vida en cada una de les seves ondulacions.

El nen va començar a gatejar, amb la llengua gairebé penjant de la seva boca, com un gos. Els palmells de la seves mans s'enterraven a l'arena cada cop que donava una passa, i la sorra quedava incrustada sota les seves ungles. Pare, mare i germana el varen avançar corrent, entre rialles, per anar a parar dins el mar. L'aigua els arribava fins la cintura, i el sol arrencava espurnes roges de les seves vestimentes mentre jugaven. L'Omar estava massa dèbil per poder aixecar-se. En el seu fur intern, li hauria agradat ser un camell per poder trotar contra les onades que arribaven fins la vorera, tan suaus com un primer petó adolescent.

Però el noi semblava més aviat un llangardaix del desert, arrossegant la seva panxa per la sorra.

La primera part del seu cos que va entrar en contacte amb l'aigua varen ser les seves mans; després, els seus genolls. Encara anava a quatre potes, com un animal salvatge; i és que mai s'havia sentit tan lliure com en aquell moment. El mar estava més calent del que esperava, però era suficient perquè actués com un unguent; més agradable que un

encens perfumat. Els riures dels seus familiars li arribaven més vius que mai, tot i la distància que els separava. Les cabres varen començar a belar un altre cop, en una explosió de planys que li travessava els timpans. Però n'Omar estava tan concentrat en la brillantor del mar que no va fer cas als animals.

El món es va convertir en un lloc borrós quan es va submergir dins l'aigua. Milers de bombolles varen sorgir de la seva boca per ascendir fins una superfície transparent. Estava rient. L'oceà era tan salat com les seves llàgrimes, però els ulls no li picaven.

“Me la beuré tota si fa falta”.

La seva boca va començar a xuclar tanta aigua com va poder. Era dolça, però també la notava espessa, amb un deix metàl·lic. Era un gust que li resultava massa familiar. Tan dens era el líquid que se li va acumular a la gola, col·lapsant-la. L'obscuritat es va apoderar de la seva vista i el noi va notar com s'escapava el seu darrer alè entre la foscor.

Fins que algú el va agafar pel coll, traient-lo fora de l'aigua.

L'Omar estava estossegant, escopint tot l'Oceà Atlàntic entre els seus llavis. Els ulls li ploraven i li faltava aire. Una mà va començar a donar-li copets a l'esquena mentre les rialles dels seus familiars prosseguien. Quan va poder recuperar la respiració, l'expressió estricta del seu pare el va rebre de tornada a la vida real.

- Quantes vegades t'he dit que no et fiquis en el depòsit d'aigua de les cabres? –
En Mohammed l'observava amb els braços en gerres. N'Omar va haver de subjectar-se als costats del tonell mentre els seus ulls s'acostumaven a la realitat.
- Només t'havia demanat que cuidessis els animals mentre jo no hi fos. I et

trobo aquí, ficat com sempre dins l'aigua de les cabres! No veus que n'hi ha una que ha parit? I vas i et quedes adormit... no sé com no t'has despertat amb els plors dels cabrits.

N'Omar estava a casa. Va mirar al seu voltant per veure centenars de tendes de lona verda clavades a l'arena de la hamada, que brotaven del terra com si fossin bolets. El seu pare es va inclinar sobre una cabra de la que mamaven desesperadament cinc cries. Els seus gemecs eren tan insuportables com les riallades dels nens que el contemplaven. “S’hauran estat rient de mi tota l’estona”, va reflexionar n'Omar.

- Pare, m’has portat allò? – El nen seguia dins aquella aigua bruta i hermètica. En Mohammed no volia fer-li cas, i acariciava el clatell de la mare dels cabrits. El va mirar de gairell. - La piscina de plàstic. M’ho vas prometre. Abans de que es fes de nit me la portaries. – N'Omar no va poder contenir la bassa que es va formar en els seus ulls, i el seu pare el va mirar sense pestanyejar.
- On vols que la compri, fill? Ja saps que aquí no en venen. – Va agafar un cabrit entre les seves mas i el va inspeccionar. – No facis el petarrell. I si tens calor per l’estiu no et fiquis dins el depòsit de les cabres. – Va deixar la cria amb la seva mare i es va posar dret. – El dia que siguem independents, et podràs banyar al mar. I serà llavors quan et contaré tot el que costa la llibertat.

“El que costa la llibertat”, la tonada que havia sentit tants cops de boca del seu pare.

N'Omar va seguir en remull dins el tonell mentre el seu progenitor s’allunyava cap a casa seva. El sol ja s’havia amagat darrera de la planura sobre la que descansaven els campaments de refugiats de Tindouf, i les estrelles van començar a poblar el cel.

